

Ю. О. Матвій-Лозинська,

Львівський інститут економіки і туризму, м. Львів

ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

У статті розглядаються методи використання автентичних матеріалів на заняттях з іноземної мови професійного спрямування. Визначено ефективними методами використання аудіоматеріалів, відеоматеріалів та текстів фахового спрямування. Конкретизовано етапи методів використання автентичних матеріалів та подано хід їх організації на заняттях іноземної мови професійного спрямування.

Ключові слова: автентичний матеріал, іноземна мова професійного спрямування, фахівець, комунікативна компетенція, метод, аудіоматеріал, відеоматеріал, фахові тексти.

В статье рассматриваются методы использования аутентичных материалов на занятиях по иностранному языку профессионального направления. Определены эффективными методами использование аудиоматериалов, видеоматериалов и текстов профессионального направления. Конкретизированы этапы методов использования аутентичных материалов и представлены ход их организации на занятиях иностранного языка профессионального направления.

Ключевые слова: аутентичный материал, иностранный язык профессиональной направленности, специалист, коммуникативная компетенция, метод, аудиоматериал, видеоматериал, профессиональные тексты.

The article considers methods of authentic materials using at foreign language of professional direction lessons. The effective methods of using audio-, videomaterials and texts of professional direction are determined. The stages of authentic materials using are specified and their organization at foreign language of professional direction lessons are presented.

Key words: authentic material, foreign language of professional direction, professional, communicative competence, method, audiomaterials, videomaterials, texts of professional direction.

Постановка проблеми. Інтеграція України в європейське і світове співтовариство пов'язана з орієнтацією суспільства на діалог культур народів світу. Розширення міжнародних контактів актуалізує проблему формування фахівця, який здатний порозумітися з представниками інших народностей не лише на побутовому рівні, але й у професійній діяльності. Передусім це стосується фахівців тих професій, у яких має місце міжкультурне спілкування.

Викладання дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування» у вищій школі спрямоване здебільшого на оволодіння майбутніми фахівцями навичок професійної комунікації в рамках культурологічного підходу до вивчення іноземної мови [4]. Формування комунікативної компетенції у студентів є першочерговим завданням викладача іноземної мови. Необхідно постійно заохочувати студентську аудиторію до висловлення своєї точки зору з тої чи іншої проблематики, доповнювати відповіді колег, наводити приклади з життєвих ситуацій, аргументувати свою позицію тощо.

В першу чергу необхідно допомогти студентам, які, як правило, мають різний рівень володіння мовою, подолати мовний бар'єр. Цього можливо досягти за допомогою створення безперервного іншомовного середовища. В даній ситуації викладач-предметник повинен чітко усвідомлювати свою роль у формуванні комунікативної компетенції майбутнього фахівця, а саме: проводити заняття виключно іноземною мовою, з метою допомогти студентам з нижчим рівнем володіння іноземною мовою записувати невідомі слова та вирази на дошці, щоб вони були повноцінними учасниками навчально-виховного процесу теоретично-практичного заняття, проводити заняття з ентузіазмом, у динамічному темпі, використовувати виключно автентичний матеріал, підбирати сучасні навчальні матеріали враховуючи майбутні професійні потреби, інтереси студентства та вимоги часу, використовувати на заняттях інноваційні мультимедійні технології тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що Коваленко О., Парашук В., Дробіт І., Черпак О., Шиян Т. та інші використовують в системі вищої освіти все більше автентичних матеріалів на заняттях враховуючи специфіку підготовки майбутнього фахівця [1, 2, 3, 5, 6].

Формулювання цілей статті. Метою статті є показати особливості використання автентичних матеріалів на заняттях з іноземної мови професійного спрямування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як було зазначено вище, однією з складових успішного теоретично-практичного заняття з іноземної мови професійного спрямування зокрема та запорукою формування комунікативної компетенції майбутнього фахівця загалом є використання на заняттях автентичних матеріалів.

Автентичний (з англ. «authentic») – справжній; що базується на першоджерелі. Важливого значення набувають саме автентичні матеріали, бо містять інформацію подану закордонними виданнями, супровід озвучено представниками іншомовної спільноти, тобто носіями мови. Саме в автентичних матеріалах можна знайти еквіваленти та визначення тих чи інших термінів з фаху, адже іноземна мова професійного спрямування виступає не лише самостійною дисципліною у вищій школі, але й допоміжною дисципліною для повноцінного оволодіння фахом.

До ефективних автентичних матеріалів з іноземної мови професійного спрямування ми відносимо:

- аудіоматеріали;
- відеоматеріали;
- автентичні тексти професійного спрямування.

З метою налагодження стосунків та порозуміння між представниками різних культур та народностей ми наголошуємо на ефективності використання автентичних аудіоматеріалів, які демонструють особливості вимови, акцент та ритм спілкування носіїв мови. Звичайно, використання аудіювання не є легким завданням для студентів з низьким рівнем володіння мовою, проте не варто нехтувати цим ефективним методом формування комунікативної компетенції майбутніх фахівців. Викладач повинен підбирати аудіоматеріал таким чином, щоб всі студенти розуміли суть, а завдання до прослуханого матеріалу необхідно розробляти диференційно за рівнем студентів (достатній, середній, високий).

Завдання для аудіювання можна підбирати викладачем самостійно у вигляді ліцензованих дисків до підручників з автентичним матеріалом закордонних видань або використовуючи інформаційну мережу Інтернет. На Веб-сторінках провідних навчальних закладів Великої Британії (у випадку вивчення англійської мови), мовних шкіл та багатьох інших інформаційних джерел можна завантажити медіа-файли іноземною мовою, так звані подкасти на будь-яку тематику. Подкасти на Веб-сторінках постійно оновлюються і містять актуальний лексичний матеріал по певних темах. Використання даних

файлів є надзвичайно зручним у сучасному світі розвитку різноманітних технологій, адже, щоб прослухати чи переглянути запропонований матеріал не обов'язково бути в навчальній аудиторії, а можна скористатися мобільними пристроями, планшетами тощо, завантаживши відповідний медіа-файл через Wi-Fi з'єднання. Про особливості використання подкастів у навчально-виховному процесі наголошують багато авторів [1; 6].

З метою якісного вивчення іноземної мови професійного спрямування у конкретних ситуаціях майбутнім фахівцям необхідно ознайомитися з мовними особливостями представників певних культур та народностей, поведінкою спілкування у змодельованих професійних ситуаціях, мовою жестів та природними емоціями закордонних співрозмовників. Набути навиків спілкування у природному іншомовному середовищі може допомогти використання автентичних відеоматеріалів, де студенти з різним рівнем володіння мовою мають можливість не лише на слух, але й візуально ознайомитися з техніками та прийомами ведення невимушеного діалогу між представниками інших культур. З відеоматеріалів можна почерпнути манеру спілкування, зрозуміти інтенції співрозмовників, спрямовані на досягнення певної комунікативної мети, а також засоби досягнення поставлених цілей спілкування. Доречним є використання відеоматеріалів для диференціації знань студентів, адже такий вид навчальної діяльності є однаково цікавим і сильнішим, і слабшим студентам, які можуть зрозуміти дещо краще за допомогою перегляду, ніж почути використовуючи лише аудіювання. Методики використання відеоматеріалів наведено у праці О. В. Черпак [5].

Використання автентичних текстів фахового спрямування сприяє засвоєнню майбутніми фахівцями відповідної фахової лексики, використання певних граматичних конструкцій при побудові речень. Іноземна мова професійного спрямування у вищій школі не передбачає вивчення граматичних категорій в межах окремої теми навчальної програми, а лише опосередковано через тексти та завдання фахового спрямування. Опрацюючи текст та виконуючи відповідні завдання студенти мають можливість тренувати свою зорову пам'ять та навик письма, що є також надзвичайно важливим у підготовці майбутнього фахівця. Добірку фахових текстів здійснює викладач, який керує навчальним процесом на заняттях, проте можна давати завдання студентам шукати цікаву інформацію на задану тематику в мережі Інтернет в рамках виконання їхньої самостійної роботи. Звичайно, необхідно мотивувати студентів додатковими балами, проте такий вид діяльності є однаково корисним і викладачам-предметникам, які мають можливість відчувати новий свіжий погляд студентської молоді на ту чи іншу проблему, і студенти отримують можливість навчитися шукати необхідну інформацію в мережі Інтернет, аналізувати, вибирати найнеобхідніші та навчитися презентувати інформацію іноземною мовою тощо.

Для забезпечення ефективності знань майбутніми фахівцями необхідно використовувати запропоновані методи систематично, з чітко продуманими завданнями враховуючи рівень знань кожного студента в групі. На нашу думку, кожен з вище наведених методів повинен містити кілька етапів:

– попередній етап: викладач повідомляє мету завдання, задає орієнтовні запитання студентам з метою їх підготовки до прослуховування, перегляду чи опрацювання певного матеріалу. На цьому етапі викладачеві необхідно подати студентам активну лексику до пропонованої теми, щоб не виникало запитань протягом вище зазначених видів діяльності.

– етап власне прослуховування, перегляду чи опрацювання друкованої інформації: викладач і студенти заглиблюються у даний вид діяльності, щоб зрозуміти суть та особливості поданої автентичної інформації. Як правило, цей етап займає найбільше часу, адже студенти повинні прослухати, переглянути чи перечитати певний фрагмент інформації двічі з метою якісного її розуміння.

– підсумковий етап: викладач забезпечує студентів спеціально розробленими завданнями з запропонованих видів діяльності і виділяє час на їх виконання студентами, а також перевіряє результати залучаючи студентів усієї групи, конфліктні ситуації вирішуються колективно, враховуючи обґрунтування своєї позиції.

Висновки. Таким чином, вище зазначені методи використання автентичних матеріалів у викладанні іноземної мови професійного спрямування у вищій школі вимагають від викладача мати бажання зацікавити студентів тематикою та інноваційним підходом до проведення якісного теоретично-практичного заняття, а також підготовки необхідного автентичного матеріалу з диференційно розробленими завданнями. Проте засоби виправдовують очікування: студенти зацікавлені та вмотивовані, володіють іноземною мовою професійного спрямування, набувають необхідних навичок для спілкування з представниками різних культур та народностей для успішної майбутньої професійної діяльності.

Література:

1. Дробіт І. М. Використання подкастів при викладанні англійської мови за професійним спрямуванням / І. М. Дробіт // Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. – № 5. – 2011. – С. 89–92.
2. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти // Іноземні мови в навчальних закладах. – Педагогічна преса, 2003.
3. Парашук В. Ю. Використання автентичного тексту під час роботи над розмовною темою // Іноземні мови в школі. – 1999. – № 2. – С. 61–65.
4. Скуратівська М. О. Сучасні методи та технології викладання іноземних мов [Електронний ресурс] / М. О. Скуратівська. – Режим доступу : <http://intkonf.org/skurativska-mo-suchasni-metodi-ta-tehnologiyi-vikladannya-inozemnih-mov-u-vischiy-shkoli-ukrayini/>
5. Черпак О. В. Використання відеоматеріалів у навчанні іноземної мови студентів ВНЗ [Електронний ресурс] / О. В. Черпак. – Режим доступу : <http://confesop.fl.kpi.ua/node/1202>
6. Шиян Т. В. Використання подкастів у викладанні курсу «Business English» для студентів гуманітарних спеціальностей / Т. В. Шиян // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – № 53. – 2010. – С. 145–148.